

Sztrókay András

Egy varázsfuvola

PETER BROOK MOZARTJA

középen – kis szőnyegen, bambuszfélkör-rengetegben áll, miközben behálózza a sötét koloratúr. Kevésbé revelatív példa, hogy a Képária közben megjelenik Pamina – ám annál jelentősebb gesztus, hogy Sarastro a színpad hátsó részéről Paminának és Taminónak éneklő az „Ízisz és Ozirisz”-áriát.

Az előadást két szereposztásban játsszák, összesen tizenöt énekes váltja egymást. A világ minden tájáról érkező fiatal művészek mind énekelték már korábban szerepüket. Nem a legnevesebb operisták – ellenben olyanok, akik amellet, hogy a hibátlan éneklés mellett értékelhető színészi munkát végeznek, persze nem kardoskodnak Mozart szent és sértetlen mivolta mellett. A két szereposztással való munka termékenységéről árulkodik, hogy a két változat számos pontján eltér egy-egy jelenet, sőt Pamina és az Éj királynőjének még a jelmeze is egészen más – a különböző játékhöz igazodó – karaktereket ábrázol.

A kórus – és így a nép – kiiktatásának egyenes következménye, hogy a rendezés ha akarna, sem tudna a Mozart által (véltén vagy valósan) kódolt társadalmi vonatkozásokkal foglalkozni. Az ilyen módon elhagyott mellékszálak azonban lehetővé teszik Brook

rülve hagyja ott. A színpadi és nézőtéri valóság átjárhatósága és a színpadi realitás – elsősorban a prózai szereplőknek köszönhető – rugalmas rétegezettsége miatt emberi léptékű marad az előadás.

Brook láthatóan igyekszik, hogy megtörje az áriák érzelmi statikusságát. Ahelyett, hogy az éppen éneklőre irányítaná a figyelmet, azt helyezi középpontba, aki az adott pillanat valódi drámájának fókuszpontján van. Így az Éj királynőjének első áriája közben Tamino van

számára, hogy megpróbálja újraértelmezni Sarastro és az Éj királynője viszonyát. Több apró, de hangsúlyos szövegbeli célzás is arra utal, hogy Pamina Sarastro lánya, az Éj királynője pedig a felesége. Az utolsó jelenetben, amikor a sötét világ figuráinak már el kellett volna sülyedniük, Sarastro megbocsát a bűnösöknek, a korábban felborított bambuszerdőt pedig együtt rendezik vissza. A nap az Éj királynőjére is felragyog. Ezt hívják békének.

Pascal Victor/ArtComArt Felvétele